

Sygn. akt VU 612/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Romuald Kompanowski

Protokolant sekr. sądowy Małgorzata Kucińska

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2018 r. w Kaliszu

odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 25 maja 2018 r. Nr (...)

w sprawie S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rekompensatę

Oddala odwołanie

Sygn. akt VU 612/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 maja 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., przyznał S. K. prawo do emerytury poczynając od 23 marca 2018 r. tj. od osiągnięcia podstawowego wieku emerytalnego i jednocześnie odmówił S. kupczykowi prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych albowiem uznany okres pracy w warunkach szczególnych przypadający do 31 grudnia 2008 r. wynosi 8 lat 7 miesięcy i 20 dni i obejmuje lata 1984 – 94.

Od powyższej decyzji S. K. wniósł odwołanie, w którym wywodził, iż spełnia warunki niezbędne do uzyskania prawa do rekompensaty z uwagi na posiadany przez niego okres pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Dodatkowe wnioski zawarte w odwołaniu odnosiły się do braku w decyzji wskazania całego okresu ubezpieczenia oraz rozbieżności między faktycznie uzyskanym w 1993 roku wynagrodzeniem a tym wpisanym do legitymacji ubezpieczeniowej. Na potwierdzenie tego ostatniego wniosku, skarżący przedłożył kserokopię deklaracji PIT-11 o wysokości przychodu uzyskanego w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) z wpisaną tam kwotą przychodu 35 098 000 zł

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Organ wskazał na nabycie przez wnioskodawcę prawa do emerytury od 23 marca 2018 r. czyli od osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego – na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i brak legitymowania się co najmniej 15-sto letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołujący S. K., urodzony (...), w okresie od 1 września 1968 r. do 31 sierpnia 1994 r. był pracownikiem (...) Przedsiębiorstwa (...) w O. zatrudnionym początkowo jako uczeń zasadniczej szkoły zawodowej odbywający praktyczną naukę zawodu a od 1 lipca 1970 r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

dowód: świadectwo pracy w aktach ZUS.

Przedsiębiorstwo było wykonawcą robót przy wznoszeniu budynków wielomieszkaniowych, budynków użyteczności publicznej. Prace wykonawcze polegały na prowadzeniu robót ogólnobudowlanych, robót instalacyjnych w budowanych obiektach oraz roboty wykończeniowe.

/ bezsporne /

Odwołujący z racji uzyskanego posiadanego zawodu (murarz – tynkarz) zatrudniony był przy robotach ogólnobudowlanych. Cykl wykonawczy obiektów realizowany przez przedsiębiorstwo obejmował wykonywanie prac zarówno przy posadowieniu budynku jak i przy wznoszeniu ścian. W zakresie zadań realizowanych przez odwołującego mieściły się prace ciesielskie (elementy oszalowania) , prace zbrojarskie, prace betoniarskie, prace murarskie, prace tynkarskie. Wykonywane na placu budowy prace polegały na założeniu żelbetonowych ław fundamentowych oraz na montowaniu ścian zewnętrznych i działowych z gotowych płyt prefabrykowanych. Płyty te ustawiane były na konstrukcji nośnej budynku przy pomocy dźwigu a po odpowiednim osadzeniu, płyty były na trwale zespalane z elementami nośnymi konstrukcji przy pomocy stalowych wiązarów, zalewanych następnie płynnym betonem w miejscach łączenia płyty z wiązarem. Tak ustawione płyty wzmocnione były wieńcem wykonanym z drutu stalowego zalanego betonem po czym gdy beton zastygł zakładany był strop z płyt prefabrykowanych z zastosowaniem tej samej technologii co przy zakładaniu ścian. W ten sposób wznoszone były kolejne kondygnacje budynku. Dodatkowo wykonywana była zewnętrzna obmurówka z suporeksu. Stalowe elementy wieńca wykonywane były na placu budowy przez wyznaczonych spośród grupy roboczej osób. Nie było w trakcie wykonywania powyższych prac, stałego podziału zadań między poszczególnych pracowników. Organizacja pracy w trakcie prac przy wznoszeniu obiektów polegała na codziennym wskazywaniu osób do wykonywania konkretnych prac bez stałego przydziału. W ten sposób każdy z członków ekipy wykonywał szerokie spectrum prac wyżej opisanych.

dowód: zeznania świadków: J. P., S. M., zeznania

odwołującego.

Odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem składkowym wynoszącym łącznie 27 lat 3 miesiące i 20 dni. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W 2016 r. toczyło się postępowanie w przedmiocie przyznania odwołującemu prawa do emerytury w oparciu o przepis art. 88 ustawy Karta Nauczyciela. Odwołanie S. K. od decyzji ZUS odmawiającej przyznania wnioskującemu prawa do wskazanej emerytury zostało prawomocnie oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu z 23 listopada 2016 r. w sprawie VU 735/16 przy przyjęciu na dzień 31 grudnia 2008 r. niespełna 10-letniego okresu pracy nauczycielskiej wykonywanej w latach 1984 – 85 oraz 1987 – 98.

/ bezsporne /

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z definicją ustawową z art. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. 2017 poz. 664 t. j. ze zm.) rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

Przesłanki przedmiotowego świadczenia są sprecyzowane w art. 21, art. 22 i art. 23 ust. 2 ustawy pomostowej. Zgodnie z powołanymi przepisami rekompensata przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r. (tylko dla tych ubezpieczonych ustala się kapitał początkowy), który ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat do dnia 31 grudnia 2008 r. Jednocześnie ust. 2 art. 21 precyzuje przesłankę negatywną, stanowiąc, iż rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Opierając się na brzmieniu literalnym art. 21 ust. 2 ustawy należałoby uznać, iż każdej osobie, która uzyskała prawo do emerytury na podstawie cytowanej wyżej ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS nie przysługuje rekompensata. Natomiast celem wprowadzonej rekompensaty jest zgodnie z art. 2 pkt. 5 ustawy o emeryturach pomostowych zapewnienie pracownikom uzyskania odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, którzy nie nabędą prawa do emerytury pomostowej. Ratio legis ustanowienia przez ustawodawcę instytucji rekompensaty było zatem dążenie do wyrównania szkody, spowodowanej wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych, poniesionej przez osoby legitymujące się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a nie spełniające innych warunków do ustalenia im wcześniejszej emerytury do dnia 1 stycznia 2009 r. i jednocześnie nie spełniające warunków do ustalenia im emerytury pomostowej po tej dacie. Dla powstania prawa do rekompensaty koniecznym więc jest, by ubezpieczony poniósł szkodę, poprzez utratę możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z FUS, wskutek odebrania mu tego przywileju przez ustawodawcę.

Powyższe oznacza, iż dla ustalenia prawa do rekompensaty konieczne jest wykazanie określonego charakteru pracy ubezpieczonego pracownika w rozumieniu art. 32 ustawy o ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wymiarze co najmniej 15 lat do dnia 31 grudnia 2008 r., przy jednoczesnym braku możliwości uzyskania prawa do emerytury pomostowej lub prawa emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na skutek zmiany stanu prawnego wprowadzonego ustawą o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z przepisem 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12. 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącymi pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ustawy.

Osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r. w myśl uregulowania zawartego w przepisie art. 184 ust. 1 cytowanej ustawy mogą nabyć prawo do emerytury na powyższych warunkach po osiągnięciu wieku określonego w art.32 ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęły:

- okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący

co najmniej 15 lat oraz

- okres składkowy i nieskładkowy wynoszący w przypadku mężczyzn co najmniej 25 lat.

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa wyżej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Wiek emerytalny, o którym mowa w art. 32 ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym wyżej przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z przepisem § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7. 02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach ... /Dz. U. nr 8 poz. 43 z póź. zm. / za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami składkowymi, okresami nieskładkowymi oraz ewentualnie okresami uzupełniającymi / okresy ubezpieczenia rolniczego, okresy pracy w gospodarstwie rolnym /. W myśl § 4 ust.1 cytowanego rozporządzenia pracownik, który stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, iż odwołujący nie legitymuje się wymaganym co najmniej 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych albowiem – co wyraźnie wynika z cytowanego wyżej przepisu – warunkiem koniecznym do uznania wzmiankowanego charakteru pracy jest jej wykonywanie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Odwołujący w ramach dnia roboczego obok prac traktowanych jako praca w warunkach szczególnych (prace zbrojarskie, prace betoniarskie) wykonywał prace, które w powoływanym rozporządzeniu i zarządzeniu nie zostały wymienione (prace murarskie, prace tynkarskie, prace ciesielskie) . Tak było w przypadku pracy murarza czy montażysty elementów żelbetowych przywożonych na teren budowy jako elementy gotowe. Tego typu prace tych pracowników o wskazanych specjalności, wykonywane w warunkach prowadzonej budowy obiektu przemysłowego nie są pracami w warunkach szczególnych. Różny w poszczególnych budowach był stan zaawansowania prac. Niejednokrotnie były to prace przy zbrojeniu i betonowaniu fragmentów nośnych wznoszonych obiektów takich jak ławy fundamentowe. Prace przy zakładaniu ław fundamentowych z uwagi na konieczność założenia zbrojenia a następnie zalaniu betonem przygotowanych fragmentów są pracami zbrojarsko – betoniarskimi i wykonywanie takich prac jest pracą odpowiadającą warunkom z działu V punkt 4 cytowanego załącznika. Na terenie wznoszonych obiektów takie prace przeplatały się z pozostałymi pracami ogólnobudowlanymi. Cykl wznoszenia obiektu przewidywał bowiem po zakończeniu etapu osadzania obiektu w terenie, dalsze prace polegające na zakładaniu kolejnych elementów budynku takich ściany zewnętrzne, ściany działowe, stropy. Elementy takie nie były wykonywane na terenie budowy. Elementy te jako gotowe półfabrykaty przywożone były na teren prowadzonego montażu i tam przez odpowiednią grupę montażystów były osadzane w konstrukcji obiektu zgodnie z projektem. Taki montaż gotowych prefabrykatów żelbetowych nie może zostać zakwalifikowany jako praca w warunkach szczególnych.

Powyższa ocena wskazuje na brak przesłanek do przyznania odwołującemu prawa do rekompensaty. Odwołujący bowiem nie wykonywał w okresie od lipca 1970 r. pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przywołanych wyżej przepisów art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wcześniejszego wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Z tych przyczyn odwołanie jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu.

Ubocznie należało podnieść brak prawa do wnioskowanego świadczenia nawet w warunkach gdyby badany w sprawie okres pracy odwołującego w (...) Przedsiębiorstwie (...), poczynając od lipca 1970 r., podlegał zaliczeniu jako okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu wskazanych wyżej przepisów. Odwołujący miałby wtedy na dzień 1 stycznia 1999 r. ogólny staż ubezpieczeniowy dłuższy niż 25 lat i staż pracy w warunkach szczególnych – co najmniej 15-letni. Ukończenie wieku 60-u lat w marcu 2013 r. oznaczałoby spełnienie przesłanek z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tym samym odwołujący miałby warunki do uzyskania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Zatem nie zostałby pozbawiony prawa do uzyskania emerytury z uwagi na co najmniej 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych. Nie można zatem uznać, iż na skutek wprowadzenia ustawy o emeryturach pomostowych oraz na skutek przepisów art. 46 i art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach

z FUS odwołujący bezpowrotnie utraciłby prawo do emerytury za pracę w warunkach szczególnych i jednocześnie nie uzyskał prawa do emerytury pomostowej.